

KURATORIUM
OŚWIATY
w Katowicach

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Wiedzy o Społeczeństwie
dla uczniów gimnazjów
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2012/2013**

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: wojewódzki
Data: 11.03.2013 r.
Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 8 stron i 24 zadania.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio** na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 60
Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	4	4	1	4	3	4	1	1	5	1	1	1	1	3	1	2	1	3	3	5	3	1	4	3	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																									

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -	7. Członek -
2. Członek -	8. Członek -
3. Członek -	9. Członek -
4. Członek -	10. Członek -
5. Członek -	11. Członek -
6. Członek -	12. Członek -

Zadanie 1. (0-4p.)

Na podstawie mapy i wiedzy własnej uzupełnij tabelę dotyczącą państw europejskich. Do każdego numeru na mapie dopisz nazwę właściwego państwa oraz rok, w którym to państwo przystąpiło do Unii Europejskiej.

Numer na mapie	Nazwa Państwa	Rok przystąpienia do UE
1.		
2.		
3.		
4.		

Zadanie 2. (0-4p.)

Do każdej podanej w tabeli charakterystyki instytucji Unii Europejskiej dopisz jej nazwę.

Lp.	Charakterystyka	Nazwa instytucji UE
1.	Główny organ wykonawczy UE, reprezentuje ją w stosunkach zewnętrznych, opracowuje akty prawne UE, często nazywana „Strażnikiem Traktatów”. Tworzą ją funkcjonariusze międzynarodowi po 1 z każdego państwa, obecnie 27.	
2.	Od 1979 roku pochodzi z wyborów powszechnych i bezpośrednich, liczy 736 deputowanych. Odgrywa rolę publicznego forum debat nad sprawami UE. Obraduje w Strasburgu na sesjach zwyczajnych, a w Brukseli na sesjach nadzwyczajnych, Jego obsługą zajmuje się Sekretariat generalny z siedzibą w Luksemburgu.	
3.	Podjeżdjuje najważniejsze decyzje co do kierunków rozwoju i działań UE, zbiera się co najmniej 2 razy w roku na tzw. szczytach UE, w których uczestniczą głowy państw lub szefowie rządów, nie ma stałej siedziby.	
4.	Główny organ decyzyjny UE, państwa członkowie są w niej reprezentowane przez przedstawicieli szczebla ministerialnego, najważniejsze decyzje podejmuje jednomyślnie, inne większością kwalifikowaną, zbiera się zwykle w Brukseli lub Luksemburgu.	

Zadanie 3. (0-1p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Strażnikiem zasady pomocniczości w Unii Europejskiej jest:

A) Komitet Regionów

B) Komitet Ekonomiczno- Społeczny

C) Parlament Europejski

D) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Zadanie 4. (0-4 p.)Rozstrzygnij, które zdania dotyczące uprawnień wynikających z posiadania obywatelstwa Unii Europejskiej są prawdziwe, a które fałszywe. W tabeli obok każdego zdania wpisz odpowiednio *prawda* lub *fałsz*.

Uprawnienia, wynikające z obywatelstwa Unii Europejskiej.

Lp.	Zdanie	Prawda/ Fałsz
1.	Prawo do udziału w wyborach lokalnych w kraju zamieszkania.	
2.	Prawo wyboru prezydenta państwa, w kraju UE, w którym jest się zatrudnionym.	
3.	Możliwość składania petycji do Parlamentu Europejskiego.	
4.	Możliwość składania skargi do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.	

Zadanie 5. (0-3p.)

Do każdej podanej w tabeli charakterystyki głównych organów ONZ dopisz ich nazwę.

Lp.	Charakterystyka	Nazwa organu
1.	Składa się z przedstawicieli państwa członkowskich ONZ, decyzje podejmowane są na sesjach zwyczajnych lub nadzwyczajnych, jego zalecenia nie mają charakteru zobowiązania prawnego, a jedynie rekomendacji politycznej.	
2.	Składa się z 15 członków, w tym 5 członków stałych, wydaje decyzje w formie rezolucji, mających moc wiążącą, może również wydawać zalecenia bez mocy wiążącej, w celu wykonania swojej głównej misji może podjąć się mediacji, wzywać do pokojowego rozwiązania konfliktów.	
3.	Jest najważniejszym organem sądowniczym ONZ, jego siedziba mieści się w Hadze. Składa się z 15 sędziów, wybieranych na 10 lat, rozstrzyga spory między państwami, może także wydawać opinie doradcze.	

Zadanie 6. (0-4p.)

A) Podaj nazwę opisanego poniżej zjawiska

Charakterystyczne i dominujące w końcu XX i na początku XXI wieku tendencje(...), polegające na rozprzestrzenianiu się analogicznych zjawisk, niezależnie od kontekstu geograficznego i stopnia gospodarczego zaawansowania danego regionu(...): prowadzi do ujednoczenia się obrazu świata jako homogenicznej całości wzajemnie powiązanych elementów gospodarczych i wspólnej kultury typu konsumpcyjnego.

Źródło: Słowniki Tematyczne. Wiedza o społeczeństwie. Wydawnictwo Naukowe PWN

Nazwa

B) Wymień trzy obszary, w których występuje

1.

2.

3.

Zadanie 7. (1p.)

wiadomosci.wp.pl

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Wydarzenie przedstawione na mapie nazwano

- A) Arabską jesienią
- B) Arabską wiosną
- C) Jesienią Ludów
- D) Arabską rewolucją

Zadanie 8. (0-1p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Zdjęcie przedstawia

- A) Partię nacjonalistyczną
- B) Organizację terrorystyczną
- C) Członków Ku Klux Klan
- D) Bractwo Muzułmańskie

Zadanie 9. (0-5 p.)

Na podstawie *Encyklopedii Prawo nie tylko dla prawników*, uzupełnij poniższy tekst.

W Polsce działa bank centralny, który nosi nawet 1)..... . Spełnia on zadania między innymi w zakresie emisji pieniądza, obsługi bankowej budżetu państwa i refinansowania innych banków, nie może jednak prowadzić obsługi klientów 2)..... . Bank państwowy tworzony jest przez państwo w drodze rozporządzenia 3) wydanego na wniosek Ministra Skarbu Państwa, zaopiniowany przez Komisję Nadzoru Bankowego. Znacznie liczniejsze banki spółdzielcze oraz banki w formie spółki akcyjnej tworzone są przez osoby 4)..... lub 5) na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Bankowego wydanego w uzgodnieniu z Ministrem Finansów.

Zadanie 10. (0-1p.)

Na podstawie *Encyklopedii Prawo nie tylko dla prawników*, podaj nazwę aktu prawnego, w którym ustrojodawca zamieścił normę prawną nakładającą na władze publiczne obowiązek prowadzenia polityki zmierzającej do pełnego produktywnego zatrudnienia, poprzez realizowanie programów zwalczania bezrobocia.

Nazwa aktu prawnego

Zadanie 11. (0-1p.)

Na podstawie *Encyklopedii Prawo nie tylko dla prawników*, podaj, w którym roku rozpoczęła działalność jedyna w Polsce Giełda Papierów Wartościowych.

Rok

Zadanie 12. (0-1p.)

Na podstawie *Encyklopedii Prawo nie tylko dla prawników* podaj, nazwę rodzaju prawa, które poza ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji jest regulacją służącą zapewnieniu swobody konkurencji.

Prawo

Zadanie 13. (0-1p.)

Na podstawie *Kompendium wiedzy o Unii Europejskiej* uporządkuj chronologicznie wydarzenia związane z drogą Polski do UE. Wpisz do tabeli liczby od 1-6.

	Wydarzenie	Kolejność chronologiczna
A.	Referendum w sprawie przystąpienia Polski do UE.	
B.	Podpisanie układu stowarzyszeniowego RP ze wspólnotami europejskimi.	
C.	Ratyfikacja traktatu akcesyjnego przez Prezydenta RP.	
D.	Rozpoczęcie przez Polskę negocjacji o członkostwo w UE.	
E.	Przyjęcie przez Sejm RP Narodowej Strategii Integracji.	
F.	Złożenie przez Polskę oficjalnego wniosku o członkostwo w UE.	

Zadanie 14. (0-3 p.)

Na podstawie *Kompendium wiedzy o Unii Europejskiej*, podaj na podstawie skrótów pełne polskie nazwy organizacji.

EWG

EWWiS

EFTA

Zadanie 15. (0-1 p.)

Na podstawie *Kompendium wiedzy o Unii Europejskiej* podaj nazwę dokumentu, który stanowił ważny akt pojednania francusko – niemieckiego oraz stworzył podstawę powstania w 1951 roku nowej organizacji ponadnarodowej.

.....

Zadanie 16. (0-2 p.)

Na podstawie *Źródła nienawiści. Konflikty etniczne w krajach postkomunistycznych*, wykonaj polecenia.

A. Podaj imię i nazwisko polityka-dowódcy, o którym mowa w tekście.

Jeden z przywódców serbskiej partii komunistycznej (...). Postanowił wykorzystać konflikt kosowski w rozgrywce o władzę, odwołując się do serbskiego nacjonalizmu (...). W kwietniu 1987 roku przemawiając do kosowskich Serbów w Pristinie (...) stwierdził: „Nikt nie ma prawa was bić!” Słowa te były potem wiele razy powtarzane, dzięki czemu polityk ten stał się bardzo popularny wśród Serbów.

Imię i nazwisko

B. Podaj datę roczną ogłoszenia niepodległości przez Kosowo.

Rok

Zadanie 17. (0-1p.)

Podaj nazwę opisanego poniżej systemu gospodarczego

W Japonii władze tylko w niewielkim stopniu ingerują w proces produkcji i podziału dóbr. Nowoczesność i wydajność przemysłu Japonii to przede wszystkim zasługa prywatnych przedsiębiorców, którzy sami decydują o sposobie wykorzystania posiadanych zasobów. Samodzielnie podejmują decyzje dotyczące inwestowania. Przeciętny Japończyk może wybrać, spośród oferowanych na rynku, dowolny samochód, komputer, zegarek czy aparat fotograficzny.

Nazwa systemu

Zadanie 18. (0-3 p.)

Do każdej podanej w tabeli charakterystyki podmiotu gospodarczego dopisz jego nazwę.

	Charakterystyka	Nazwa podmiotu gospodarczego
A.	Jego agendy mogą wytwarzać dobra i usługi oraz zatrudniać wielu członków społeczeństwa, reguluje działalność innych podmiotów gospodarczych za pomocą prawa (wysokość podatków, opłat celnych) i innych instrumentów np. koncesje dla banków, kurs waluty krajowej, dokonuje także redystrybucji dochodu narodowego.	
B.	Tworzą je osoby mieszkające razem i wspólnie podejmujące decyzje finansowe. W jego ramach zaspokajane są potrzeby jego członków, w stopniu uzależnionym od uzyskanych przez nich dochodów. Odgrywa ono najważniejszą rolę w sferze konsumpcji.	
C.	Jest podstawowym podmiotem w sferze produkcji, zajmuje się wytwarzaniem dóbr i usług, a jego celem jest osiągnięcie zysku ze sprzedaży efektów swojej produkcji. Zatrudniają członków społeczeństwa którzy w ten sposób uzyskują swoje dochody, przeznaczone później na konsumpcję lub oszczędności.	

Zadanie 19. (0-3 p.)

Na podstawie danych statystycznych wykonaj polecenia

Wymień nazwy wszystkich województw, w których stopa bezrobocia była niższa od średniej krajowej we wrześniu 2009 r.

Zadanie 20. (0-5 p.)

Wymień 5 rodzajów pieniądza współcześnie występujących.

1.
2.
3.
4.
5.

Zadanie 21. (0-3 p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Do negatywnych skutków korupcji dla gospodarki należą:

- A. spadek zaufania dla władzy publicznej i w związku z tym niska frekwencja w wyborach.
- B. naruszanie własnych norm moralnych.
- C. wykorzystywanie zasobów ludzkich w nieproduktywnych celach, czyli do walki z korupcją.
- D. wycofanie się lub ograniczony napływ inwestorów zagranicznych.
- E. spadek efektywności inwestycji publicznych – ich wykonawcami nie są najlepsi, tylko ci, co najwięcej zapłacili.
- F. przeniesienie się części działalności gospodarczej do szarej strefy, a co za tym idzie – spadek wpływów podatkowych do budżetu państwa.

Zadanie 22. (0-1 p.)

Podaj nazwę zjawiska ekonomicznego, którego dotyczą rysunki.

Nazwa zjawiska

Zadanie 23. (0-4 p.)

Na podstawie *Współczesne konflikty zbrojne*, R. Łoś, J. Regina-Zacharski wykonaj polecenia.

A. Podaj lata, w których miała miejsce interwencja sowiecka w Afganistanie.

.....

B. Podaj nazwę operacji, którą wojska NATO rozpoczęły w Afganistanie 7.10.2001r.

.....

C. Wybory prezydenckie przeprowadzone 20 sierpnia 2009r opisano jako „uczciwe, choć nie wolne”, a to ze względu na ogromną presję ze strony sił islamskich. Podaj imię i nazwisko prezydenta Afganistanu wybranego w tych wyborach.

.....

D. Zaznacz prawidłową odpowiedź

Talibowie, wobec ultimatum amerykańskiego, wysłanego po zamachu 11 września 2001r.

1. zaakceptowali jego wszystkie punkty bez negocjacji.
2. uznali jego warunki częściowo, odzucając żądanie przekazania przywódców Al.-Kaidy.
3. odrzucili je, przyznając się do powiązań z Al.- Kaidą.
4. odrzucili je twierdząc, że brak dowodów świadczących o ich powiązaniach z zamachem.

Zadanie 24. (0-3 p.)

Do każdego podanego w tabeli wyjaśnienia dopisz właściwe pojęcie ekonomiczne

	wyjaśnienie	Pojęcie ekonomiczne
A	Ilość towarów oferowanych przez producentów na rynku, która maleje, gdy maleją ceny i rośnie, gdy one idą w górę.	
B	Ilość towarów, które kupujący chcą i są w stanie nabyć na rynku; maleje, gdy rosną ceny, a rośnie, gdy one spadają.	
C	Najwyższej rangi plan finansowy polityki państwa oraz narzędzie polityki społecznej, uwzględniające planowane dochody i wydatki państwa na następny rok.	